

Eesti Keele Instituut

Selge keel kui tööriist ja mainekujundaja

Katrin Hallik

Katre Kasemets

Tartu Ülikooli Eesti mereinstituudi kalanduse teabekeskuse

koolitus 7. mail 2020

SELGE
SÕNUM
2019

Arvamuskoda

SELGE JA KASUTAJAKESKNE RIIK

Selge sõnumi auhinnad

27. novembril

Lutheri Masinasaali
seminariruumis

11.30 Sissejuhatus ja tervitus

Päevajuht **Indrek Maripuu** (Loovusait)

Patroon **Ülle Madise** (Õiguskantsler)

11.50 SELGE KEEL. Katrin Hallik, Katre Kasemets (Eesti Keele Instituut)

12.10 SELGE RIIK. Marten Kaevats (Riigikantselei)

13.20 ÕIGUSSELGUS. Ülle Madise

14.00 SELGE KOMMUNIKATSIOON. Daniel Vaarik (Akkadian)

15.00 SELGE INFODISAIN. Tajo Oja (Fraktal)

15.40 SELGE RIIGIASUTUS. Janno Siimar (Velvet)

16.20 Kokkuvõte

17.00 Selge sõnumi auhinna gala

17.30 Lõpetamine

*Igale teemapüstitusele järgneb ideekorje.
Pakume suupisteid.*

**Tule kohale,
mõtle kaasa,
loo selgust!**

Algne tekst ELi dokumendis:

Kaasav majanduskasv tähendab sidusa ühiskonna ülesehitamist, mis võimaldab inimestel **muutusteks**, eelkõige nendega, mille on endaga kaasa toonud uued tehnoloogiad, automatiseerimine ja arvutivaldkonna revolutsioon, **ette valmistuda ja nendega toime tulla**, et nad saaksid ühiskonnas ja majanduses aktiivselt osaleda.

President Kersti Kaljulaidi soovituslik sõnastus:

Uue aja majandus töötab meile palju head ja ilusat, kui tahame terve elu õppida.

Algne tekst Riigikogu kodulehel:

Kohalike omavalitsuste territoriaalse suuruse kasvamise järel on vajadus sihipäraselt kujundada sellised uued juhtimis- ja valitsemismudelid, mis oleks **tugevateks tagatisteks strateegilise juhtimise tähtsuse kasvule ja ääremaastumise süvenemise pidurdamisele.**

President Kersti Kaljulaidi soovituslik sõnastus:

Suurtel omavalitsustel peab olema tahtmist ja oskusi oma inimesi aidata.

Selge sõnumi võistlus tuleb taas

Oled sa näinud mõnda tõeliselt selget kodulehte, lepingut, ankeeti, saadet, juhendit vm, kust leidsid kiiresti vajaliku info?

Kiida tegijat!
Esita võistlustöö kuni 18. oktoobrini

selgesonum.ee

6 aastat

484 võistlustööd

SELGE SÕNUMI EDENDAJAD

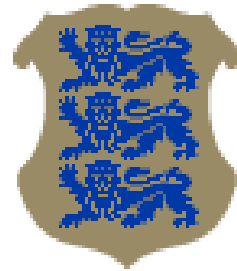

Tervise Arengu Instituut

National Institute for Health Development

PÄÄSTEAMET
Estonian Rescue Board

MAKSU- JA TOLLIAMET

riigikontroll

**Politsei- ja
Piirivalveamet**

**RIIGIASUTUSTES SELGE KEELE KASUTUST
TAKISTAVATE JA SOODUSTAVATE
TEGURITE VÄLJASELGITAMINE**

praxis
mõttekoda

Kuidas paremini korraldada riigiasutuse ja inimese vahelist kirjalikku suhtlust?

- Häirekeskus
- Haigekassa
- Päästeamet
- Õiguskantsleri Kantselei
- Sotsiaalkindlustusamet
- Sotsiaalministeerium
- Rahandusministeerium
- Töötukassa

[Avaleht](#) > [Inimesele](#) > [Ravikindlustus](#)

Õpilane ja üliõpilane

NB! Ravikindlustusele on õigus Eesti või välisriigi (üli)õpilasel ja doktorandil.

Ravikindlustuse andmed

- esitab haigekassale haridus- ja teadusministeerium
- esitab välisriigis õppija ise haigekassale

Ravikindlustus tekib

7 päeva jooksul pärast andmete esitamist

Ravikindlustus kehtib

õpingute ajal

Ravikindlustus lõpeb

- A** - 3 kuud pärast kooli lõpetamist
- B** - akadeemilist puhkust võttes
- C** - 1 kuu pärast eksmatrikuleerimist

Ravikindlustuse jätkumine

- töötajana
- riigi poolt kindlustatuna
- muude ravikindlustuse liikide alusel

[Lisainfo](#)

§ 761. Tasu maksmise kohustus

Tervishoiuteenuse osutamise eest tuleb maksta kehtestatud, kokkulepitud või tavalist tasu, sellise tasu puudumisel aga mõistlikku tasu. Patsiendilt võib tasu nõuda niivõrd, kuivõrd tervishoiuteenuse osutamise kulusid ei kata ravikindlustus või muu isik.

§ 762. Tervishoiuteenuse osutamine

Tervishoiuteenus peab vastama vähemalt arstiteaduse üldisele tasemele teenuse osutamise ajal ja seda tuleb osutada tervishoiuteenuse osutajalt tavaliselt oodatava hoolega. Vajaduse korral peab tervishoiuteenuse osutaja suunama patsiendi eriarsti juurde või kaasama eriarsti.

§ 763. Üldtunnustamata meetodite kasutamine raviteenuse osutamisel

(1) Üldtunnustamata ennetus-, diagnostilist või ravimeetodit võib kasutada üksnes juhul, kui tavapärased meetodid lubavad väiksemat edu, patsienti on meetodi olemusest ja selle võimalikest tagajärgedest

Võlaõigusseaduse (edaspidi VÕS) § 758 lõige 1 sätestab, et tervishoiuteenuse osutamise lepinguga kohustub üks isik (tervishoiuteenuse osutaja) osutama oma kutsetegevuses teisele isikule (patsient) tervishoiuteenust, **eelkõige vaatama patsiendi arstiteaduse reeglite järgi tema tervise huvides läbi**, nõustama ja ravima patsienti või pakkuma patsiendile sünnitusabi, samuti teavitama patsienti tema tervisest ja ravi käigust ning tulemustest. VÕS § 761 kohaselt tuleb **tervishoiuteenuse osutamise eest maksta kehtestatud, kokkulepitud või tavalist tasu, sellise tasu puudumisel aga mõistlikku tasu**. Patsiendilt võib tasu nõuda nii võrd, kui võrd tervishoiuteenuse osutamise kulusid ei kata ravikindlustus või muu isik.

Kontaktid >

Uudised >

Nädala eelinfo >

KODUTOETUS kuni 40aastasele ▾

Tutvustus (asukoht, rahvastik) >

Teated (hanked, pakkumused) >

Elukoht ja peresündmus >

Kodutoetus

2. novembril 2018 jõustus Türi Vallavolikogu määrus „**Kodu soetamise toetus**“.

Kodu soetamise korra rakendamisega **soovib Türi vald suurendada ja säilitada Türi vallas alaliselt elavate ja töötavate inimeste arvu.**

Kodu soetamise toetusele on õigus **kuni 40-aastaselt isikul**, kellele (ja kelle pereliikmetele) **ei kuulu ja ei ole toetuse taotlemisele eelnenud viie aasta jooksul kuulunud Türi vallas kinnisvara (eramut ega korterit)**. Soetatav kinnisvara peab olema atesteeritud kinnisvara hindaja poolt eelnevalt hinnatud ning elementmaja soetamiseks peab olema võetud hinnapakkumine. **Hindamisakt või hinnapakkumine tuleb esitada koos toetuse saamise avaldusega.**

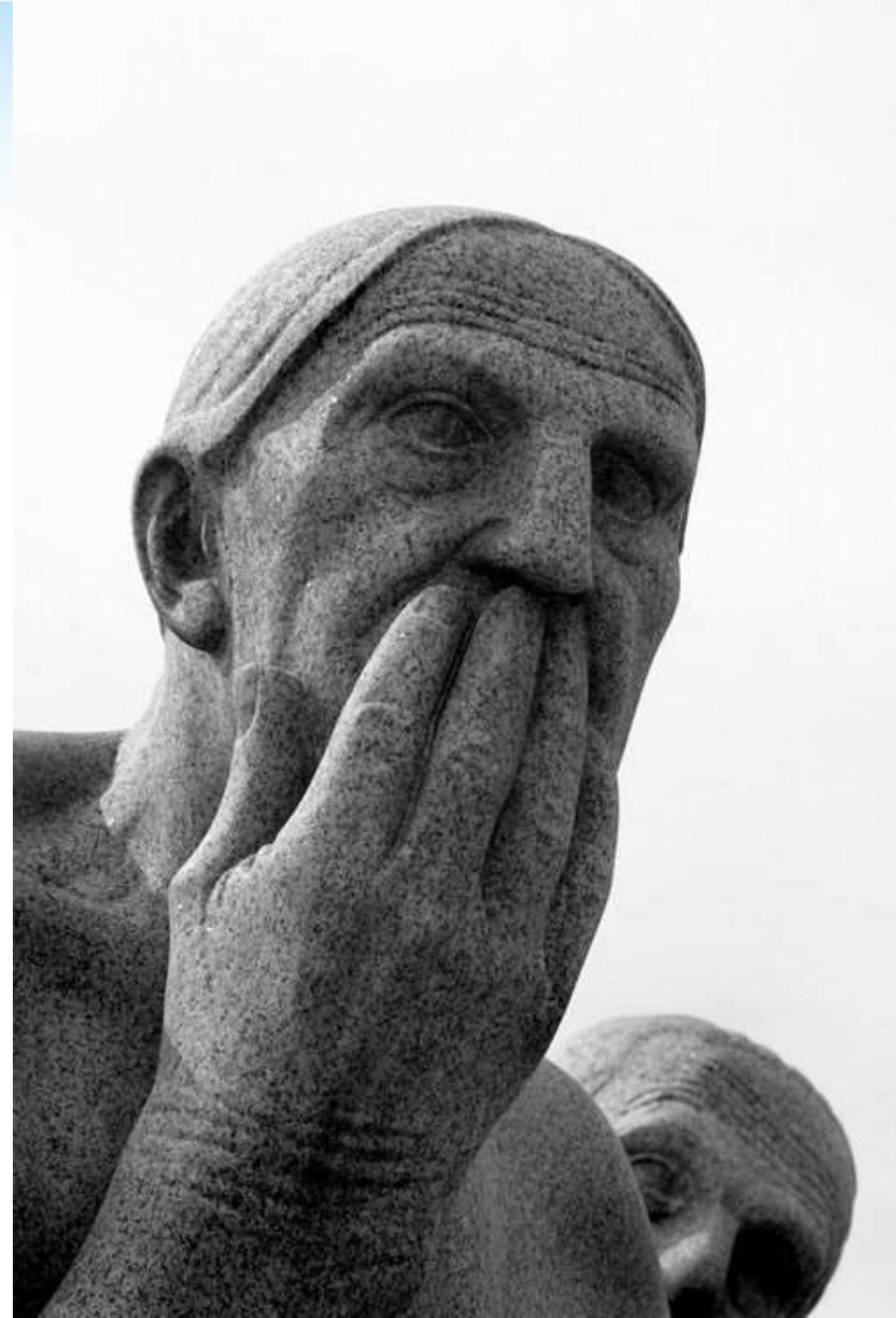
Toetust saab taotleda inimene, kes ostab Türi vallas eluasemena kasutatava korteri, maja, majaosa või krundiomanik, kes soetab ja püstitab Türi vallas elementmaja (valmismaja). Ainult eluasemekrundi ostmiseks toetust ei anta. Elementmaja ostmisel kodutoetuse saamiseks peab toetuse taotlejal olema eelnevalt Türi valla haldusterritooriumil olema soetatud maaüksus (krunt). Lühivõetavate elementmajade on võimalik soetada lühivõetavalt.

Vastavalt riigihalduse ministri 10. juuli 2019 käskkirjale nr 1.1-4/96 „Hajaasustuse programmi 2019. aasta riigi toetusvahendite jaotus“ (käskkiri registreeritud Türi Vallavalitsuse dokumendiregistris 15.07.2019 nr 6.1-7.5/3077) eraldab riik 2019. aastal hajaasustuse programmist toetuste maksmiseks Türi vallale 30 790 eurot

Arvestades eeltoodud asjaolusid ning lähtudes hindamiskomisjoni ettepanekutest, on korraldus antud kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse § 6 lõike 3 punkti 1 ja § 30 lõike 1 punkti 4, Türi Vallavolikogu 30. novembri 2017 määruse nr 10 „Türi valla põhimäärus“ § 60 lõike 1 ja lõike 2 punkti 3, riigihalduse ministri 22. veebruari 2018 määruse nr 14 „Hajaasustuse programm“ § 11 lõigete 11, 12, 13, 14, 15 ja 17 ning § 13 lõike 1 (edaspidi *hajaasustuse programmi määrus*), Türi Vallavolikogu 29. märtsi 2018 otsuse nr 21 „Hajaasustuse programmi rakendamiseks kohaliku omavalitsuse pädevusse antud ülesannete delegeerimine“ punkti 1.2 alapunkti 3, kohaliku omavalitsuse üksuse finantsjuhtimise seaduse § 28 lõigete 1 ja 2, Türi Vallavolikogu 30. novembri 2017 määruse nr 12 „Türi valla finantsjuhtimise kord“ § 20 lõike 1 alusel.

1.

**Kuidas inimest rohkem kuulda
ja temast lähtuda?**

Selge keel lähtub kasutaja vajadustest

Selge sõnum on sellise sõnastuse, ülesehituse ja kujundusega,
et selle sihtrühm

- leiab vajaliku teabe kergesti
 - saab sellest aru
- oskab selle põhjal tegutseda

Kuna haldusaktid on sageli suunatud isikutele, kellel puuduvad õigusosalased ja vastava valdkonna eriteadmised, siis tuleb tähelepanu pöörata keelekasutusele. Võimaluse korral tuleb **vältida kantseliiti, erialatermineid, seaduse teksti lihtsat kopeerimist.**

Ametnik peab seega olema **erialaterminite lahtiseletaja ja seaduseteksti „tõlkija“** tavalisele inimesele arusaadavasse keelde.

„Haldusmenetluse käsiraamat“ (2004)

SELGE KEELE PÕHIMÕTTED

KUIDAS TEKSTI KOOSTADA

- Kõige olulisem info paiguta **algusesse**
- Pane omavahel **seotud mõtted lähestikku**
- Anna lugejale selgelt teada, mida ta **tegema peab**
- **Enneta lisaküsimusi** (näiteks kui ütled „tuleb tõendada“, siis täpsusta, kuidas seda teha)
- **Ühes lauses olgu üks mõte**, ühes lõigus üks teema
- Järgi **malli** *kes teeb / tegi / peab tegema mida*

KUIDAS TEKSTI KOOSTADA

- Kirjuta **lühikeste lausetega** (lauset peaks suutma lugeda ühe hingetõmbega)
- Kasuta **lühemaid sõnu ja lõike**. Kui mõte on väga tähtis, pane see lause üksi eraldi lõiku
- **Liigenda** võimalikult palju: kasuta loetelusid ja alapealkirju
- Tõsta oluline tekstis esile **poolpaksu kirjaga**

KUIDAS TEKSTI KOOSTADA

- Eelista eesti **omasõnu** ja väldi võõrsõnu
- Kasuta **üldkeele sõnavara**, st väldi termineid (kui kasutad, lisa selgitus)
- Jäta välja **kantseliitlikud** väljendid
- Kasuta ainult neid sõnu, mis annavad infot, st **v väldi tühja juttu**
- Väljenda tegevusi **tegusõnade** abil (vähenda *mine*-lõpulistete sõnade hulka)
- **V väldi mõttekordusi ja topelteitusi**, sest jaatust on lihtsam mõista

JÄTA VÄLJA TÜHI- JA MOESÕNAD

*käesolev, antud, täna, abil, arvel, alal, aadressil, baasil,
juures, korras, lisaks, läbi, osas, poolt, suhtes*

SÕNA: käesolev, antud

Käesoleva strateegia täistekst on lisatud **antud** kirjale.

Vaata strateegia täisteksti kirja lisast.

SÕNA: teostama

Tegevus **teostatakse** üksi, kasu saavad mitme huvigrupi esindajad.

Kavandatud töö teeb taotleja üksi, kuid kasu saavad mitme huvirühma esindajad.

SÕNA: poolt

Teie **poolt** esitatud taotlus 833020000... on ePRIAs hindamise ootel.

Teie taotlus nr 833020000... on ePRIAs hindamise ootel.

SÕNA: omama

Projekti tulem **omab** mõju kohalikul tasandil.

Projekti tulemus avaldab mõju kohalikule arengule.

osas

1. (*sageli ülearune*)

- konsultant hariduse osas ⇒ hariduskonsultant
- soovid tarkvara osas ⇒ tarkvarasoovid
- Küsimuste korral andmete töötlemise osas palun pöörduda klienditeeninduse infotelefonil ⇒ Andmetöotlusküsimustega palun pöörduda klienditeeninduse infotelefonil
- Küsimustega majutuse osas palun pöörduda sotsiaaltöötajate poole ⇒ Majutusküsimustega palun pöörduda sotsiaaltöötajate poole
- Kontrollige masinat kulumise või kahjustuste osas ⇒ Kontrollige masina kulumist või kahjustusi / Kontrollige, et masinal poleks kulumist või kahjustusi

2. ⇒ asjus, kohta, teemal, puhul

- Vanaduspensionäride osas kehtivad teised nõuded ⇒ Vanaduspensionäride kohta kehtivad teised nõuded
- Andmekaitse inspeksioon alustas portaali osas menetlust ⇒ Andmekaitse inspeksioon alustas portaali asjus / kohta / teemal menetlust

✍ Sõna osas teeb sõnastuse vahel keerukaks või mitmemõtteliseks. Tihtipeale ka ülearune.

▷ Loe lisaks: Helika Mäekivi artikkel „Eksimusi ees- ja tagasõnade osas”, lk 52–54

SÕNA: sisend

Koostatud strateegia on **sisendiks** rakenduskava väljatöötamisel ja abiks piirkonna kalandussektori ettevõtetele oma strateegiate ning äriplaanide kavandamisel.

Koostatud strateegia on rakenduskava alus ning see aitab teha piirkonna kalandusettevõtete äriplaane.

SÕNA: periood

HKÜ strateegia väljatöötamine toimus **perioodil** oktoober 2014 kuni detsember 2015.

HKÜ tegevuskava loodi ajavahemikul oktoober 2014 kuni detsember 2015 ~ loodi 2014. a oktoobrist 2015. a detsembrini.

SÕNA: lõpuga *-lt*

esmakordselt → esimest korda

tähtaegselt → tähtajaks

õigeaegselt → õigel ajal

igapäevaselt → iga päev

igakuiselt → iga kuu

koheselt → kohe, viivitamata

eelnevalt → varem, enne

täiendavalt → lisaks, veel

varasemalt → varem

SÕNA: tõusma, suurenema, kasvama

- tase, pinge, temperatuur, hind, kurss **tõuseb**
- summa, tulu, väärtus, toodang, toetus, huvi **suureneb/kasvab**
- kvaliteet, tulemus **paraneb**

täna / praegusel hetkel

teostati läbiviimine

tõus leiab aset

otsustati vastu võtta otsus

ettepanek asetati lauale

esitati valitsuse poolt

igapäevaselt/aastaringset

kokkulepe kulude jagamise osas

toetati komisjoni tasandil

Kõik üldkeelee vormistusreeglid kehtivad ka allkeeltes, sealhulgas mis tahes oskuskeeles. Kõik õigekirjajuhised on kõikides keelevariantides samad.

Tiiu Erelt, „Terminiõpetus“

Leping jõustub selle allkirjastamisel **Poolte poolt** ning kehtib kuni kõikide lepinguliste kohustuste nõuetekohase täitmiseni **Poolte poolt**, kui **Lepingust** ei ole ennetähtaegselt **Lepingus** või seaduses ettenähtud juhtudel taganatud.

TERMIN

Puutume õigus- ja kindlustustekstides pidevalt kokku sooviga säilitada **termini püsikindlus**. Kardetakse, et kui võtta kusagil mingil kujul sätestatud terminist osa ära, siis pole see enam juriidiliselt korrektne. Arvatakse, et sel juhul ei väljenda see enam mõistet, mida alguses defineeriti. Samuti leitakse, et lugeja ei pruugi taibata, et tegu on ikka sama terminiga. Niisuguse terminite muutmise pelguse tõttu kohtamegi aeg-ajalt väljendeid **ringkonnakohtu kohtuotsus, tagatisfondi fondihaldur, saastetasu tasumäär, kodulaenu laenuleping, tegevliikme liikmeavaldus, hoiuseintressi intressimäär** jne.

Mõjude hindamisel hinnatakse asjakohaseid mõjusid kogu asjakohase mõju mõjualas.

Hinnatakse kõiki asjakohaseid mõjusid.

Indoeuroopa keelte mõjul kasutatakse

- mis milleks
- mis millele
- mis millest

Eesti keelele on iseloomulik väljendus

MILLE MIS

- taotlus erandkorras kompenseerimiseks > erandkorras hüvitamise taotlus
- vastus pöördumisele > pöördumise vastus
- teavitamine otsusest > otsusest teavitamine

Eesti keelele on iseloomulik väljendus

MILLE MIS

VÄLDI NIMISÕNATÕBE

Tagada kvalifitseeritud töötajaskonna **hoidmine** ja **arendamine** ning soodustada uute kõrge kvalifikatsiooniga töötajate **leidmist**.

Hoiame oma heade oskustega töötajaid ja otsime uusi pädevaid inimesi.

SEADUSVIITED TEKSTIST VÄLJA

Teie poolt meile saadetud kiri tunnistatakse dokumendiregistris registreerimisel piiratud juurdepääsuga teabeks enamasti AvTS § 35 lg 1 p 12 (eraelu puutumatust kahjustada võivad andmed) ja AvTS § 35 lg 1 p 19, MKS § 26 (seaduses sätestatud muu teave, milleks on maksukorralduse seadus ja mis viitab maksusaladusele) alusel.

Teie kiri tunnistatakse dokumendiregistris piiratud juurdepääsuga teabeks juhul, kui see sisaldab:

- eraelu puutumatust kahjustada võivaid andmeid,
- maksusaladusi.

Vt lähemalt AvTSi § 35 lg 1 p 12, AvTSi § 35 lg 1 p 19, MKSi § 26.

Haigekassa viitab, et RaKS § 48 lõike 1 kohaselt võtab haigekassa tasu maksmise kohustuse üle vaid nende meditsiiniseadmete eest, mis on kantud tervise- ja tööministri 19. detsembri 2017. a määrusega nr 60 „Eesti Haigekassa meditsiiniseadmete loetelu, mis on aluseks kindlustatud isikule müüdüd meditsiiniseadmete eest tasu maksmise kohustuse ülevõtmisel haigekassa poolt, ja tasu maksmise kohustuse ülevõtmise kord“ kehtestatud haigekassa meditsiiniseadmete loetellu.

Haigekassa tasub vaid nende meditsiiniseadmete eest, mis on kantud tervise- ja tööministri määrusega* kehtestatud haigekassa meditsiiniseadmete loetellu.

* Tervise- ja tööministri 19. detsembri 2017. a määrus nr 60 „Eesti Haigekassa meditsiiniseadmete loetelu, mis on aluseks kindlustatud isikule müüdüd meditsiiniseadmete eest tasu maksmise kohustuse ülevõtmisel haigekassa poolt, ja tasu maksmise kohustuse ülevõtmise kord“.

Selgitame, et ravikindlustuse seaduse § 29 lõike 1 alusel saab haigekassa kindlustatud isikult üle võtta tasu maksmise kohustuse nende tervishoiuteenuste eest, mis on kantud haigekassa tervishoiuteenuste loetellu: <https://www.riigiteataja.ee/akt/122122015054> ja on osutatud meditsiinilistel näidustustel ravijärjekorra alusel haigekassa lepingupartneri poolt.

Haigekassa tasub kindlustatud inimese nende tervishoiuteenuste eest, mis on kantud [tervishoiuteenuste loetellu](#) ja mida osutavad ravijärjekorra alusel haigekassa lepingupartnerid (vt ravikindlustuse seaduse § 29 lg 1).

ÄRA KIRJUTA TARBETUT INFOT

Kui Sul on vaja lisada viiteid, siis on Sul selleks mitu võimalust. Vali neist üks ja kasuta seda läbivalt.

Ükskõik, millise viitamise viisi Sa valid, Sinu lugeja saab:

- keskenduda põhisõnumile,
- soovi korral viidet vaadata.

Hüperlingid
internetiallikate
lingid

Allmärkused
numbritega

Eraldi pealkirjaga lõik
dokumendi lõpus

Sulud
lause lõpus

Lisatulp
põhitekstist paremal

LIIGENDA INFOT

Lepingu sõlmimisel on lähtunud Euroopa Sotsiaalfondist rahastatava „Ühtekuuluvuspoliitika fondide rakenduskava 2014–2020“ prioriteetse suuna „Sotsiaalse kaasatuse suurendamine“ meetme „Võimaluste loomine Eestis elavate ning ühiskonda vähelõimunud püsielanike aktiivse hõive ja ühiskondliku aktiivsuse suurendamiseks ja uussisserändajate kohanemise ja hilisema lõimumise toetamiseks“ Euroopa Sotsiaalfondist rahastatava projekti nr 2014-2020.2.06.004005006.01.15-0001 „Eesti ühiskonnas lõimumist toetavad tegevused“ tegevuse 5.1 „Nõustamis- ja infosüsteemi väljatöötamine ja rakendamine“ alategevuse 5.1.2 „Teavitustegevused nõustamis- ja infosüsteemi nähtavuse tõstmiseks“ (valdkondliku arengukava ”Lõimuv Eesti 2020” rakendusplaani kood 2.1.1) ning riigihangete seaduse § 18.

Lepingu sõlmimisel on lähtunud:

Euroopa Sotsiaalfondist rahastatava „Ühtekuuluvuspoliitika fondide **rakendus**kava 2014–2020“

prioriteetse suuna „Sotsiaalse kaasatuse suurendamine“

meetme „Võimaluste loomine Eestis elavate ning ühiskonda vähelõimunud püsielanike aktiivse hõive ja ühiskondliku aktiivsuse suurendamiseks ja uussisserändajate kohanemise ja hilisema lõimumise toetamiseks“ **raames**

Euroopa Sotsiaalfondist **rahastatava projekti** nr 2014-2020.2.06.004005006.01.15-0001 „Eesti ühiskonnas lõimumist toetavad tegevused“

tegevuse 5.1 „Nõustamis- ja infosüsteemi väljatöötamine ja rakendamine“

alategevusest 5.1.2 „Teavitustegevused nõustamis- ja infosüsteemi nähtavuse tõstmiseks“
(valdkondliku arengukava ”Lõimuv Eesti 2020” rakendusplaani kood 2.1.1)

ning **riigihangete seaduse §-st 18.**

RÕHUTA PÕHILIST

5. Õigus teavitada lähedasi

Teil on õigus teavitada kedagi lähedastest oma vahistamisest või kinnipidamisest. Prokuröriil on õigus seda õigust piirata, kui teavitamine kahjustaks kriminaalmenetlust.

Kohus võib vahistamisest teatamisega viivitada kuriteo tõkestamise või kriminaalmenetluses tõe selgitamise huvides.

Kui olete välisriigi kodanik, on teil õigus teavitada oma kinnipidamisest konsulaarasutust või saatkonda või nendega ühendust võtta.

Õigus teavitada lähedasi

Teil on **õigus teavitada kedagi lähedastest** oma vahistamisest või kinnipidamisest.

Prokuröriil on **õigus seda õigust piirata**, kui teavitamine kahjustaks kriminaalmenetlust.

Kohus võib **vahistamisest teatamisega viivitada** kuriteo tõkestamise või kriminaalmenetluses tõe selgitamise huvides.

Kui olete **välisriigi kodanik**, on teil õigus teavitada oma kinnipidamisest konsulaarasutust või saatkonda või nendega ühendust võtta.

KASUTA LOETELU

Taotlused ja muu esitamisele kuuluv teave tuleb saata kaitseväeteenistuse veebi kaitsevaeteenistus.ee kaudu, ameti postiaadressile Aiandi 15, 12918 Tallinn või digitaalselt allkirjastatuna e -posti aadressile krainfo@kra.ee. Täiendavat informatsiooni saab kutsealuse tasuta infotelefonilt 800 2525 või ameti kodulehelt www.kra.ee.

Taotlused jm dokumendid saatke kas:

- kaitsevaeteenistus.ee kaudu
- digitaalselt allkirjastatuna e-posti aadressile krainfo@kra.ee
- või postiaadressile Aiandi 15, 12918 Tallinn.

Lisateave:

- tasuta infotelefonilt 800 2525
- kodulehelt www.kra.ee

Taotleja ja taotluse pealkiri - Tegevus teostatakse üksi, kasu saavad mitme huvigrupi esindajad. Projekti tulem omab mõju kohalikul tasandil. Jätkusuutlikust ei saa hinnata, kuna tegu alustava ettevõtjaga. Projekt loob lisaväärtusi, töökohti ning on innovaatiline omavalitsuse tasandil. Projekt on seotud asjakohaste arengukavadega ja vastab strateegiale. Taotluses ei selgu taotleja projektitöö kogemus. Äriidee sobib turutingimustele. on öeldud, et tehtud turu-uuring ja teenust piirkonnas ei ole, aga kui palju oleks potentsiaalseid kliente jms. pole arvuliselt välja toodud. Taotluses puudub info turunduse kohta.

Projekti tugevused

- Kavandatud tööd tehakse üksi, aga kasu saavad mitme huvirühma esindajad.
- Projekti tulemusel areneb kohalik elu.
- Projekt loob lisaväärtusi, töökohti ning on uuenduslik.
- Projekt on seotud asjakohaste arengukavadega ja vastab strateegiale.
- Äriidee on kooskõlas turu tingimustega.

Projekti puudused

- Kirjelduses on küll öeldud, et on tehtud turu-uuring ja sellist teenust piirkonnas ei ole, aga ei ole esitatud teavet selle kohta, kui palju oleks võimalikke kliente.
- Taotluses pole infot turunduse kohta.
- Projekti jätkusuutlikkust ei saa hinnata, kuna tegu on alustava ettevõtjaga.
- Puudub teave taotleja projektitöö kogemuse kohta.

- Vali sobiv suure ja väikese algustähe kasutus
- Kasuta ühtset kirjavahemärgistust (komad, semikoolonid, punktid)
- Loetelu ja sellele eelnev kokkuvõttev fraas peavad ühilduma
- Ära kasuta kordusi

KEELEMEEESPEA

KOKKU ja LAHKU

- **Uus mõiste: vastab küsimusele mis? mis liiki? kes? > KOKKU**

vallamaja – maja, kus asub vallavalitsus

osakonnajuhataja (ametinimetus)

telefonikõne, lõpptulemus, treppredel, kortermaja, inimõigus, esmaabi

- **Kuuluvus: vastab küsimusele mille? või kelle? > LAHKU**

valla maja – vallale kuuluv maja

osakonna juhataja – selle osakonna juhataja

naabri auto, õe kleit, toodangu kvaliteet, autode hooldus

KOKKU ja LAHKU

Kolm tüve: *teeninduskvaliteedijuht, keskkonnakaitseinspektor, lastekaitse spetsialist*

Neli ja rohkem tüve: *ehitusjärelvalve talitus, kinnisvaraarenduse osakond, infotehnoloogiatalituse juht*

KOKKU ja LAHKU

Täiend + liitsõna

Täiend liitsõna täiendosa kohta:

- *hindamisvõime* > *prioriteetide hindamise võime*
- *pestitsiidijäägid* > *toidus esinevate pestitsiidide jäägid*

Täiend põhisõna kohta:

- *hindamisvõime* > *eksperdi hindamisvõime*
- *pestitsiidijäägid* > *põhjavee pestitsiidijäägid*

KOKKU ja LAHKU

- **Kokku** -teist(kümmend), -kümmend, -sada:
seitseteist(kümmend), seitsekümmend, seitsesada, paarkümmend, mõnisada
- **Lahku** ühelised, tuhanded, miljonid:
kolm miljonit kolm tuhat kolm
- Alates viiekohalistest arvudest numbrid kolmekaupa rühmades
lõpust alates: *65 000; 6 748 422*

KOOS SIDEKRIIPSUGA

Kokku kirjutatakse ühend siis, kui see märgib liiki, **moodustades mõiste** (tekib liitsõna), nt:

- *infotehnoloogiaspetsialist ~ IT-spetsialist*
- *infotehnoloogiaettevõtte ~ IT-ettevõtte*
- *infotehnoloogiaressursid ~ IT-ressursid*
- *5G-võrk*
- *C-kategooria mootorsõiduk*
- *N1-kategooria sõiduk*

ARV, MÕTTEKRIIPS, SIDEKRIIPS, TÛHIK

- 2020.aasta > 2020. aasta
- aastateks 2021-2027 > aastateks 2021–2027 ~ 2021.–27. aastaks
- perioodil 09.09.2016 - 07.12.2017 > ajavahemikul 09.09.2016–07.12.2017
- 16.01.2019.a kuni 17.06.2019.a > 16.01–17.06.2019
- 30.märtsiks 2020.a. > 30. märtsiks 2020
- kell 10-16 > kell 10–16
- kell 08:45 > kell 8.45
- 2 307.96 eurot > 2307,96 eurot
- tel 57776888 > 5777 6888

TÜHIK

- 18–21-aastased noored ~ 18–21aastased noored
- Tallinna–Tartu maantee ~ Tallinna-Tartu maantee
- Narva mnt 36/38
- ja/või
- meeldib / ei meeldi
- üksikisikud / juriidilised isikud

SUUR JA VÄIKE ALGUSTÄHT

- **Kohanimi suure algustähega:** *Eesti lipp, Prantsuse lennuk, Rooma õigus, Tartu murre, Austraalia dollar, Rootsi laud, Saksa õlu*
- **Erandina kohanimi väikese algustähega** keelenimetustes (*eesti keel*) ning rahva- ja hõimunimetustes (*läti rahvas, paapua hõimud*)
- **Asutusenimed** võiks kirjutada selguse mõttes suure algustähega (vrd Tallinna ülikool ja Tallinna Ülikool, Eesti pank ja Eesti Pank): Maaeluministeerium
- **Osakondade ja allüksuste** nimetused kirjuta väikese algustähega: Tartu ülikooli Eesti mereinstituudi kalanduse teabekeskus
- **Perioodikaväljaanded läbiva suurtähega:** *Õpetajate Leht, Eesti Loodus*
- **Teose-, dokumendi-, sarja- ja rubriigipealkirjad** jutumärkides **esisuurtähega:** *arengukava „Lõimuv Eesti 2020“, saade „Suud puhtaks“, määrus „Riiklike sotsiaaltoetuste maksmise tingimuste ja korra kehtestamine“; aga avaliku teenistuse seadus*

SUUR JA VÄIKE ALGUSTÄHT

- Üritused, kampaaniad, programmid, projektid, uuringud, võrgustikud, süsteemid
 - **nimemall läbiva suurtähega**, v.a liigisõna: dokumendihaldussüsteem
Pinal ~ PINAL, Rajaleidja võrgustik, Mobilitas Pluss
 - **nimetusemall** (kirjeldav) **väikese algustähega**: Eesti teadusinfosüsteem, teaduskoostöö programm, Eesti teaduse populariseerimise auhind
 - **pealkirjamall jutumärkides esisuurtähega**: algatus „Research in Estonia“, konkurss „Tehisintellekti kasutamise võimalused e-valitsemises“

SUUR JA VÄIKE ALGUSTÄHT

- Strateegia muutmine on seotud **M**aaeluministri käskkirjaga 22.10.2019 nr 146.
- Peipsi Kalanduspiirkonna Arendajate Kogu võttis 06.06.2019 toimunud **Ü**ldkoosolekul vastu järgmised muudatused.
- Kirja lõpus ametikoht:
Jaanika Kaljuvee
Tegevjuht

ALGUSTÄHT NIMEÜHENDITES

- **Tuletised nimedest:** Tallinn > tallinlane, Haapsalu > haapsalulane = haapsallane, Pärnu > pärnulane = pärnakas, Kohtla-Järve > kohtlajärvelane, New York > newyorklane; Tammsaare > tammsaarelik, Goethe > goethelik, Signe Kivi > signekivilik = signe-kivilik; Lexus > lexuslik; Eestimaa > eestimaine
- **Kaassõna + nimi:** üle Atlandi > üleatlandiline, üle Ameerika > üleameerikaline, üle Soome > ülesoomeline, üle Venemaa > ülevenemaaline, üle Eesti > üleestiline = üle-eestiline
- **Nimi + omadussõna:** Tallinna-suurune, Eesti-sisene, Läänemere-äärne, Pearu-sugune

KOMA

- Koma **ei panda** võrdluses: *kadus nagu tina tuhka; vait kui sukk*
- Aga: *kadus, nagu **poleks** teda **olnudki**; ülesanne oli raskem, kui **arvati***

KOMA

- **Järellisand:** *Volvo, Rootsi auto- ja masinatööstuskontsern, asub Göteborgis*
- Lisand **omastavas** käändes: *Volvo, Rootsi auto- ja masinatööstuskontserni tulemused on kriisi tõttu langenud*

KOMA

- **Nimetav kääne:**

Aadress on Pärnumaa, Paikuse vald, Silla küla

- **Kohakääne:**

Elab Pärnumaal Paikuse vallas Silla külas ~ elab Silla külas Paikuse vallas Pärnumaal

KOMA

Koma pannakse, kui kõrvuti seisavad

- kuupäev ja nädalapäev

Kohtume kolmapäeval, 7. novembril Tallinnas

- kuupäev ja kohanimi

Paide, 28. august 2017

KOMA

Koma ei panda, kui kõrvuti seisavad

- päev ja kellaaeg

Üritus toimub 7. novembril kell 15

- kohakäändes kohanimi ja sellega ühilduv kuupäev

Paides 28. augustil 2017

- kohakäändes kohaväljendid

Pärnus Valli 16 asuv õppehoone

SAAVA KÄÄNDE ÜHILDUMINE

Volitused tunnistati **kehtivaks** (mitte *kehtivaiks*)

Nad tulid **võitjaks** (mitte *võitjateks*)

Pihlakad läksid punaseks.

Värvi seinad kollaseks.

SUURTÄHTLÜHENDITE ja VÕÕRNIMEDE KÄÄNAMINE

- EL teadusuuringud > ELi teadusuuringud
- ETAg ja HTM vaheline leping > ETAg-i ja HTMi leping
- VÕS paragrahv 5 > VÕSi § 5 ~ võlaõigusseaduse paragrahv 5
- EURAXESS võrgustik > EURAXESSi võrgustik
- Mobilitas Pluss toetus > Mobilitas Plussi toetus
- Erasmus+-ile, Erasmus+-is

LÜHENDID

- sh. > sh
- ka., ka (kaasa arvatud; käesoleval aastal) > k.a
- so (see on) > s.o
- va., va (välja arvatud; väga austatud) > v.a
- st, s.t (see tähendab)
- reg. märk > reg-märk
- reg kood > rg-kood

Vaata lühendite õigekirja [ÕSi lühendivalimikust](#)

KRAADID JA TIITLID

- Võõrkeelsed nimetused ja lühendid **kaldkirjas**

doctor philosophiae ~ dr. philos. Neeme Kink

- Inglisekeelsete kraadinimetuste suurtähtlühendid **püstkirjas**

PhD Tõnu Viik (= filosoofiadoktor Tõnu Viik)

MsC Triin Arro (= magister ~ tehnikateaduse magister Triin Arro)

- Järelasendis eraldatakse kraadinimetus **komaga**

Tõnu Viik, PhD

KEELETOIMKONNA 2016. a OTSUSED

Sidekriipsuga (või sõnaga *ja*) ühendatud liitsõna esiosa võib käänamata jätta, kui see tähistab üht eset, nähtust või olendit:

- *referendile-toimetajale ~ referent-toimetajale*
- *majanduslikku-kultuurilist arengut ~ majanduslik-kultuurilist arengut*
- *Bosnias ja Hertsegoviinas ~ Bosnia ja Hertsegoviinas*

KEELETOIMKONNA 2012. a OTSUSED

- *vastuvõetud ~ vastu võetud otsus*
- *tähelepanemata ~ tähele panemata vead*
- *edasiarendamine ~ edasi arendamine*
- *kätteandmine ~ kätte andmine*
- *kas või ~ kasvõi*
- *just nagu ~ justnagu*
- *just nimelt ~ justnimelt*
- *võib-olla ~ võibolla*

Sõnaveeb

Otsi sõnade tähendusi ja tõlkeid

[EESTI KEEL](#) → [EESTI KEEL](#)

[DETAILNE](#)

[LIHTNE](#)

kasutatavus

Eesti õigekeelsus- sõnaraamat

ÕS 2018

KIRJAKEELE NORMI ALUS

KIRJAKEELE SÕNARAAMAT, mis hõlmab eelkõige kirja-
keele kui üldrahvalikult kasutatava ja ühtseima keelekuju sõna-
vara. TÄNAPÄEVA KEELE SÕNARAAMAT, mis hõlmab
keelt, mida me praegu räägime ja kirjutame, XXI sajandi alguse
keelt. SUUNAV JA SOOVITAV SÕNARAAMAT, mille auto-
rid mitte ainult ei kirjelda keelendeid, vaid ka hindavad: mis on
hea ja mis halb keel.

EESTI KEELE INSTITUUT

ainepunkt relakas
teemaviide õhumüüja
alukad eurovastane tõejärgne
süvaveeb rööprähklus krüptoraha
trimmerdama
klubitama arabiseerima paleodieet
meestehoid pisarakiskuja diip kanaaju
madalalaubaline
riigigümnaasium
kvoodipagulane
palgavaene sõidujagamine liblikfilee ravikanep kombo
bardakk hiinakas sooneutraalne folkima
näotuvastus andmekorje
joogatama liitreaalsus puuküürnik
globaalküla
liiklusraev bemark
burks rohestama

KASUTA KEELEABI

- [Eesti Keele Instituudi keelenõuanne](#)
- [e-keelenõu](#)
- [ÕS](#)
- [Eesti õigekeelsuskäsiraamat](#)
- [Ametniku soovitusõnastik](#)
- [Võõrsõnade leksikon](#)
- [ELi terminibaas IATE](#)
- [Eesti Keele Instituudi mitmekeelne terminibaas Esterm](#)
- [Maire Raadik, Väikesed tarbetekstid](#)

KASUTA KEELEABI

- [Eesti Keele Instituudi kohanimeandmebaas](#)
- [ÕSi kohanimevalimik](#)
- [Eesti Keele Instituudi isikunimeandmebaas](#)
- [ÕSi lühendivalimik](#)
- [Eesti keele käsiraamat](#)
- [Eurokeele kogumikud](#)
- [Katrin Kern, Kuidas sellest kirjutada](#)
- [Emakeele Seltsi keeleteoimkond](#)
- [Euroopa Komisjoni selge keele juhise „Kirjuta selgelt“](#)

KIRJA VORMISTAMINE

*Hea näide: kirja saajasse suhtutakse austusega ja öeldakse
peenutseva keerutamiseta otse, kes, kus ja mida peab tegema.*

Ülle Madise

KIRJA ÜLESEHITUS

- Info korrastamine: mis järjekorras millist infot esitada
- Oluline teave kirja alguses
- Ainult asjakohane teave
- Seadusviited kirja lõppu
- Sõbralik toon

KIRJA ÜLESEHITUS

- Teema
- Isiklik pöördumine
- Viisakas tunnustus või meeldetuletus
- Sisu (loetelu, esiletõsted, liigendus)
- Lõpetamine
- Nimi, amet ja asutus

Teema: Osaline toetusest loobumine

Lugupeetud ...

Täname, et olete ...

(Sisu) ...

Lugupidamisega

Peeter Kalmus

juhatuse esimees

MTÜ ... Kogu

520 5868

Tere,

tänud vastuse eest.

Lugupeetav Hr HK

Lugupidamisega,

Avo

Terv., Sirje

Tere!

Aitäh vastuse eest.

Lugupeetud hr HK

Lugupidamisega

Avo Valmis

Tervitades/Tervitab

Sirje

Dear Mr/Ms Lindberg,

Thank you for ...

...

Looking forward to meeting you soon.

With best regards,

Tiina Maripu

VABANDAMINE

- Vabandama tähendab 'andestama', 'andeks andma'
- **Ei soovitata** kasutada tähenduses 'vabandust paluma'
- Kui soovitakse vabandust paluda, tuleks öelda **palun vabandust** või **palume vabandust**
- *Palun vabandust vastuse hilinemise pärast!*
- *Palume vabandust tekkinud olukorra pärast!*
- *Vabandage, meil on remont!*

Selge keel ei ole lihtsustatud keel.

Selge keel on **läbimõeldud** ja **hooliv**
avalik keelekasutus.

Koolitajad

- oleme loonud Eesti selge keele kogukonna
- oleme avaldanud selge keele kogumikke ja artikleid
- 2013. aastal korraldasime Eesti esimese selge keele konverentsi
- alates 2014. aastast oleme korraldanud selge sõnumi võistlust

Katrin Hallik
Katrin.Hallik@eki.ee

Katre Kasemets
Katre.Kasemets@eki.ee

Võta meiega ühendust!
☎ 617 7547